

Edorta Arana

EHUKO IKUS-ENTZUNEZKO KOMUNIKAZIO ETA PUBLIZITATE SAILEKO IRAKASLEA

The End

Umeen jolasetan nahiko modu naturalean agertzen da heriotza. Bizirik egotetik betirako joaten denaren azken uneak, helduek baino errazago irudikatzen dituzte adin txikikoek. Lurrera jausitako eskulturak bailiran besokak zabalik, arnasa hartu barik eta begiak itxita ageri zaizkigu antzeztutako hildako horiek.

Zinean eta telebistan ere, askotan erakusten dizkigute hiltzen ari direnen irudiak. Ikus-entzunezko medioetan gainera, gehienetan errekurtsu narratiboa izaten da heriotza eta benetakoarekin antzekotasuna bigarren mailako kontua izan daiteke.

Azken denboraldian, hileta dezentera joan behar izatea suertatu zait eta arretaz entzun ditut adinduek ondo hiltzeari buruz esaten dituztenak. “Sinatuko nuke nik halako bat”, “txoritxo bat bezala hil da” ala “lasai joan da” bezalako esaldiak aurkitu daitezke beraien diskurtsoetan. Jakin badakitelako bestelakoak ere egon badaudela, gura baino gehiagotan. Izan ere, heriotzarako bidea tortura hutsa izan daitekeela erakusten duten kasuak ez dira gutxi izaten, agonia jasanezina bilakatuta.

Itzulerarik ez zeukan gaixotasunak jota aita minetan luzeegi egon baitzen, egunak

JUDIT FERNANDEZ

«
Heriotzarako bidea
tortura hutsa izan
daitekeela erakusten
duten kasuak ez dira
gutxi izaten, agonia
jasanezina bilakatuta
»

gaizki eta gauak amaierarik gabeak, aieneka. Minbiziak aurpegirik latzena erakutsia zion gizon hari. Ordurako askotan hitz eginda ziren aita-alaba eta momentua heldutakoan gidoia pentsatuta zeukaten. Beraiek erabaki nahi zuten helmuga non jarri.

Gauzak baina aldrebestu egin ziren. Bidearen azken pausoak ematerakoan erraztasunak baino trabak aurkitu zituzten. Osasun zerbitzu publikoan pertsona eta profesional egokirik ez zuten eskura izan pasabide malakartsu hori eramangarria izan zedin. Azken atea lasai zeharkatzeko modurik ez eta gaixoak eta familiakoek inpotentziaz bizi izan zituzten egun haiek.

Sufrikarioa alferrikakoa izan zen. Agonia hark ez zuen inongo zentzurik ezta justifikaziorik ere. Azkena izango zuen gauean, muxu bat ematera hurbildu zenean “noiz amaituko da pelikula txar hau” bota zion gaixoak, beste inork ez entzuteko moduan, bakarrik zeuden arren. Alabak aitortu zidan telebista aparailua begiratu zuela keinu inkontzientean. Pantaila baina itzalita zegoen.

Egunak aurrera joan ahala gero eta garbiago dauka eskubide kontua dela duintasunez hiltzearena. Pelikuletatik albistegietara eramane beharreko kontuaz ari garelara. ■

TXANDAN

Juanra Makuso

...txin txin, diruaren hotsak...

Tabernan entzun nuen lehengoan. Ordu txikitan ematen diren pasadizoak. Eta lagun konplizeak horrela bota zuen: “Ez dugu ba jada horren oroitzapenik. Agian Marxen *Kapitala* gau-mahaira atera behar dut, lo hartu ezinik nagoen gauetan, bere irakurketarekin ea loak hartzen nauen”. Irudika itzazue inguruko ateraldiak eta irribarreak. Etxeratzekoan baina, goizak bere lehengo argiekin batera, taxiaren irratitik, gure lokaldiari traba eginez, hau entzun genuen: “Islandiako lehen ministro ohia gaur epaitzen dute, bere garaian ban-

Txin txin...

kako krisia ez zuelako egoki kudeatu”. Gutxi gorabehera hori da ulertu nuena. Eta taxi gidariak: “Nori nahi diote sartu ziria? Politikari baten kudeaketa epaitzen epaimahai batean?”. Atzerako ispiluan ikusi nituen bere begiak, gure erantzuna bilatzen. Isiltasuna nagusitu zen. Etxera heltzerakoan, dutxako uraren azpian, nire baitan horrela pentsatu nuen: “Eta orain institutura joan eta materialismo historikoa azaldu behar diet nire ikasleei, duela ordu gutxi Marx aipatzearekin batera, jendearen txantxak eta irriak entzun ondoren”. ■

